

ERİVAN İZLENİMLERİ (2) PAŞINYAN ERMENİSTAN'DAKİ YOLSUZLUK EKONOMİSİNİ YIKABİLECEK Mİ?

-

13.12.2018

Hürriyet (13 Aralık 2018)

Sedat Ergin

Erivanda pahalı İtalyan ve Fransız markaların neonlarının ışıldadığı mağazaların birbiri ardına dizildiği caddelerde yürürken bazı şeylerin ters gittiğini fark etmemek mümkün değil.

Yaklaşık üç milyon nüfuslu Ermenistanda yoksulluğun yüzde 30larda seyrettiğini, eşitsizliğin ülkenin en yakıcı sorunlarından biri olduğunu hatırlarsanız, başkentte sizi karşılayan lüks ve gösteriş bu gerçeklikle tam bir tezat oluşturuyor.

Erivanın birçok noktasında kentin ihtişamlı tarihi mimarisinin yanında inşaat halinde yükselmekte olan modern lüks yapılar göze çarpıyor. Ayrıca, bir o kadar tamamlanmış yeni yapı stokunu da hesaba katarsanız, en azından kent merkezinde ciddi bir inşaat ekonomisinin işlediğine hükmedebilirsiniz.

Buna ek olarak caddelerde boy gösteren son model cipler, ağzına kadar dolu yeni şık restoranlar Erivanda tüketen yüksek bir gelir grubunun bulunduğu, sisteme giren önemli bir para hacminin varlığına işaret ediyor. Ancak belli ki, bu para sistemde sınırlı arterler içinde dolaşımda kalıyor.

Zaten kent merkezinin biraz dışına çıktığınızda karşınızda çok farklı bir sosyolojik realite buluyorsunuz. Örneğin, seçimden büyük bir zaferle çıkan Nikol Paşinyanın oy kullandığı Shengavit mahallesindeki anaokulunun bulunduğu semtin geri kalmış, köhne hali 2-3 kilometre uzaktaki zenginlik görüntülerinden çok uzak.

Ermenistandaki temel mesele, ortaya çıkan zenginliğin küçük bir kesimin elinde yoğunlaşması. Forbes dergisinin bir araştırması, Ermenistanın gayrisafi milli hasılasının yüzde 52sinin 44 ailenin kontrolünde olduğunu gösteriyor.

Buna karşılık, ülkede yoksulluk gerilemiyor, yükselen bir eğri izliyor. Ermenistan Ulusal İstatistik Servisinin Dünya Bankasının teknik desteğiyle hazırladığı 5 Aralık 2016 tarihli rapora göre, ülkede yoksulluk oranı 2008 yılında yüzde 27.6 iken, bu oran 2017de yüzde 29.4e çıkmış. Çok yoksul olanların oranı ise yüzde 9.8. Bu noktada, Pakistandaki yoksulluk oranının yüzde 29.5 ile Ermenistana çok yakın olduğunu belirtmekle yetinelim.

Öte yandan, işsizlik 2017 yılında yüzde 17.7 olarak gerçekleşmiş. Bu oran şehirlerde yüzde 25in

üstüne çıkıyor.

Yoksulluk ve işsizlik bu şekilde seyrederken ülkedeki ekonomik faaliyet artan ölçüde siyaset kurumu ile iç içe geçmiş olan, büyümelerini bu geçişkenlik üzerinden yürüten, çoğu özelleştirmelerle zenginleşmiş oligarkların elinde toplanıyor.

Siyaset ile ticaret arasındaki sınırların çok esnek olduğu Ermenistan, sonuçta, bir ucunda geleneksel siyaset kadroları ve bürokrasi, diğer ucunda oligarkların birbirleriyle bütünleşerek yer aldıkları tefessüh etmiş bir yapıyla malul.

Bütün uluslararası yolsuzluk endekslerinde Ermenistan problemli siciliyle göze çarpıyor. Örneğin, Uluslararası Şeffaflık Örgütünün 2017 Yolsuzluk Algı Endeksinde, Ermenistan 100 puan üzerinden 35 puanla sıralamada aşağılarda kötü bir yerde duruyor. Ermenistan üzerine yazılan bütün resmi raporlarda yolsuzluk meselesi, devletin kimliğinin önemli bir paydası olarak vurgulanıyor. Örnek gerekirse, ABD Dışişleri Bakanlığının 2017 insan hakları raporunda devlette sistematik yolsuzluk bulunduğu vurgulanıyor. Bu raporlardan, yolsuzluğun özellikle yargıda çok ciddi bir sorun haline geldiği anlaşıyor.

Bu tablo, ağırlıklı olarak, cumhurbaşkanı sıfatıyla ülkeyi 1998-2008 yılları arasında yöneten Robert Koçaryan, ardından 2018'e kadar iş başında kalan halefi Serj Sarkisyanın geride bıraktıkları ağır bir miras olarak görülebilir.

İşte geçen pazar günü yapılan seçimde meslek hayatının önemli bir bölümünü yolsuzlukların üzerine giderek geçirmiş genç bir gazeteci olan Paşinyanın sandıkta yüzde 70 gibi ezici bir başarı elde edebilmiş olmasının nedenlerini bu mirasta aramak gerekiyor. Paşinyan, Ermenistanda halkın çoğunluğunun yolsuzluklara, eşitsizliğe, adaletsizliğe duyduğu infial ve bu çürümeyle özdeşleşmiş bir siyasi sistemi tasfiye etme iradesinin yarattığı dev bir dalga üzerinde iktidara geldi.

Bu sistemin taşıyıcı siyasi kurumu Sarkisyanın Cumhuriyetçi Partisi, Taşnak Partisi gibi bir diğer önemli aktörle birlikte barajın altında kalarak tasfiye olurken, ülkenin başına hiçbir devlet ve yönetim tecrübesi olmayan aktivist bir gazeteci geldi.

Halkın desteğiyle iktidarı Ermenistandaki bu yerleşik kadroların elinden alabilme başarısını gösteren Paşinyan açısından en önemli güçlük burada beliriyor. Gerçekten de vaat ettiği gibi yoksulluğun, yolsuzlukların üzerine giderek, geçen ilkbaharda gerçekleştirdiği kadife devrimi, icraatıyla ülkenin ekonomik ve sosyal yapısını da dönüştürebildiği ikinci bir devrime tahvil edebilecek mi?

Yoksa Paşinyan, bütün tecrübesizliği ile bu sorunların altında ezilip başarısız mı olacak? Yoksa oligarklar, onu ya da en azından çevresini baştan çıkarıp cazip menfaat ağlarının içine mi çekecekler?

Neresinden bakılırsa bakılsın, Türkiyenin yanı başındaki uzak komşusu Ermenistanda devrim halinde olan siyasi ve toplumsal dinamikler çok yakından izlenmeyi hak ediyor.

<http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/sedat-ergin/erivan-izlenimleri-2-pasinyan-ermenistandaki-yolsuzluk-ekonomisini-yikabilecek-mi-41050213>

Kaynak/Source: